Participatieverslag Zonnepark Vliegveld Hilversum

1. Inleiding

Een zonnepark op het vliegveld Hilversum is een initiatief van de Energiecoöperatie HilverZon in samenwerking met de Stichting vliegveld Hilversum en de gemeente Hilversum. Het oorspronkelijke idee is afkomstig van de gemeente Hilversum. In 2050 wil de gemeente Hilversum volledig klimaatneutraal zijn. Het opwekken van duurzame (zonne-energie) is een belangrijk middel om deze ambitie te realiseren.

HilverZon, een coöperatie met meer dan 500 leden, heeft een drietal kernactiviteiten te weten: Energie-bewustzijn, Energiebesparing en Energieopwekking. Door lokaal duurzame (zonne-)energie op te wekken voor inwoners van de gemeente Hilversum, wenst de coöperatie een bijdrage te leveren aan de realisatie van de RES-doelstellingen met betrekking tot duurzame opwek. De coöperatie heeft daarom dringend behoefte aan locaties. Een grondgebonden locatie op het Vliegveld past volledig in deze wens en steeds sterker groeiende behoefte onder inwoners van Hilversum om te participeren in projecten die duurzame energie opwekken.

Uit een verkennend onderzoek van de energieregio waar de gemeente Hilversum toe behoort, uitgevoerd in 2021, is gebleken dat de locatie van het Vliegveld Hilversum behoort tot een potentiële zoeklocaties voor zonne-energie. Op basis van deze uitkomst heeft de gemeente de EC HilverZon gevraagd om het initiatief te nemen met als eerste stap het indienen van een breed gedragen principe verzoek en een plan van aanpak bij de gemeente. Dit principeverzoek is ingediend in februari 2022 en heeft in november van dat jaar geleid tot een positieve grondhouding vanuit ambtelijk RO perspectief. Na het indienen van een nadere inhoudelijke onderbouwing is in februari 2023 het besluit van het College van Burgemeester en Wethouders inzake een positieve grondhouding bevestigd. Op basis hiervan zijn Energiecoöperatie HilverZon in samenwerking met de Stichting Vliegveld Hilversum met ondersteuning van TB Noord Advies aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van het initiatief.

Deze notitie geeft de inspanningen weer die hebben plaats gevonden met betrekking tot de communicatie rondom het project en de inspanning om de omgeving zoals gebruikers van het vliegveld en omwonenden te laten participeren.

2. Participatie-inspanningen

De participatie-inspanningen ten behoeve van dit project kunnen in meerdere blokken/fasen worden opgedeeld:

- Communicatie en participatie in de ontwikkelfase; Gebiedspaspoort 2021
- Participatie door HilverZon en Stichting Vliegveld Hilversum en haar gebruikers
- Communicatie en participatie omwonenden en omgeving

Gebiedspaspoort 2021

Begin 2021 is door de gemeente een zogenaamd Gebiedspaspoort opgesteld inhoudende een verkenning van de mogelijkheid om zonnepanelen te plaatsen op het vliegveld Hilversum. Hieruit is gebleken dat er, weliswaar onder voorwaarden, op het vliegveld de ruimte bestaat om tussen de 500 en 2000 zonnepanelen te plaatsen (2% van de totale ruimte). In deze fase is reeds uitgebreid aandacht geschonken aan het draagvlak onder bewoners en bedrijven middels een enquête brief die naar 270 adressen is verstuurd. Dit leverde een respons op van 32% waarvan een ruime meerderheid (62%) vindt dat het plaatsen van zonnepanelen op het vliegveld een goed of heel goed idee is. Wel hebben de respondenten een aantal voorwaarden geformuleerd. Deze zijn opgenomen in een afzonderlijk overzicht bij deze notitie waarin zowel de reacties zijn opgenomen, als een korte beschrijving hoe die zijn verwerkt in het uiteindelijke plan. Het gebiedspaspoort is als bijlage bij de stukken gevoegd.

Participatie en draagvlak Energiecoöperatie HilverZon en Stichting Vliegveld Hilversum

Door op basis van de uitkomsten van het Gebiedspaspoort de lokale energiecoöperatie in samenwerking met de Stichting Vliegveld te vragen om het initiatief te nemen, is er op voorhand een stevig fundament gelegd onder het draagvlak en de participatie. De Energiecoöperatie is geen commerciële ontwikkelaar, maar een ledenorganisatie met ruim 500 leden. Dat geldt ook voor de Stichting Vliegveld Hilversum, een organisatie zonder winstoogmerk waarvan het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de luchtsporten, clubs en bedrijven die op het vliegveld actief zijn. Ook al verschillen de belangen en verantwoordelijkheden, beide organisaties hebben op dit onderdeel nauw met elkaar samengewerkt en samen opgetrokken. Voor HilverZon betekent het zonnepark een belangrijke stap in het vergroten van het opwekpotentieel duurzame energie. Voor het Vliegveld past een zonnepark perfect in een Green Deal, waardoor de organisatie de komende jaren stapsgewijze kan gaan werken aan de verduurzaming van de vliegsport.

Deze samenwerking heeft vanaf het begin geresulteerd in meerdere overleggen en besprekingen waarbij steeds een balans is gezocht tussen enerzijds het maximaal haalbare qua omvang en rendement en anderzijds luchtvaart-technische regels en restricties en wensen van gebruikers. Het begrip veiligheid voor gebruikers van het vliegveld vormde hierbij een rode draad. Dit heeft er bijvoorbeeld ook uiteindelijk toe geleid dat het eerste trapeziumvormige ontwerp werd vervangen door een langwerpig, spits toelopend ontwerp met iets minder panelen, maar waardoor het park wel buiten de afbakening van het officiële deel van het vliegveldterrein blijft. Een intensief proces gedurende de afgelopen maanden, maar die dankzij inzet en overtuiging van de noodzaak van alle partijen, tot een goed eind is gekomen. Het uiteindelijk ontwerp kan daarmee rekenen op draagvlak vanuit zowel de coöperatie als de volledige groep vliegveldgebruikers.
Binnen zowel de coöperatie als het vliegveld is het afgelopen jaar veelvuldig gecommuniceerd richting haar leden en gebruikers. De betrokkenheid is dan ook groot hetgeen o.a. blijkt uit het aantal geïnteresseerde bezoekers afkomstig uit die groep op de inloopbijeenkomst op 2 december jl. Leden van de coöperatie kijken uit naar het vergroten van hun opwekpotentieel en de mogelijkheden om financieel te kunnen participeren in het project. De wens om financieel te kunnen participeren is bij de meeste leden echter meer ingegeven vanuit ideële overwegingen dan louter financiële.
De samenwerking tussen coöperatie en vliegveld zal niet eindigen nadat het park is vergund en gerealiseerd. Gelet op de ambities voortkomende uit de GreenDeal liggen er op tal van punten samenwerkingsmogelijkheden als het gaat om opwekken en gebruik van duurzame energie. Beide organisaties zullen hiervoor een agenda gaan ontwikkelen.

Participatie omgeving en omwonenden; Inloopbijeenkomst 2 december 2023
Als vervolg op de enquête in 2021 is er op zaterdagmiddag 2 december 2023 een inloopbijeenkomst georganiseerd in het restaurant nabij het vliegveld. Uitnodiging voor de bijeenkomst is middels een brief (zie bijlage) bij alle direct omwonenden bezorgd. Daarnaast is de aankondiging vermeld op diverse nieuwssites w.o. die van de gemeente de Wijdemeren. Dat laatste is van belang omdat het zonnepark op de grens ligt van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren.
De bijeenkomst werd met ca. 45 personen zeer goed bezocht. Behalve geïnteresseerde leden van de coöperatie en gebruikers van het vliegveld, hebben een aantal direct omwonenden de bijeenkomst bezocht. Overeenkomstig de uitkomst van de enquête (2021) wordt er positief gedacht over zonnepanelen en het initiatief voor een zonnepark. Er zijn echter ook een aantal aandachtspunten die grotendeels overeenkomen met de reacties in de enquête. Belangrijkste opmerkingen/aanvullingen/wensen zijn:

- Vanwege het uitzicht de panelen liever op 1,30 dan op 1,50 hoogte;
- Zorgpunt: verdringt het zonnepark onze mogelijkheden tot teruglevering?;
- Aandachtspunt: aan de noordzijde loopt een gasleiding;
- Zonnepanelen hebben invloed op roofvogels;
- Onder (een deel van het terrein) loopt mogelijk een betonnen plaat gemaakt tijdens WOII.
- Probeer hekwerken zoveel mogelijke te beperken;
- Het zuidelijke deel is vandalisme gevoelig. Voor hekwerken op die plaats en camerabeveiliging is begrip;

- Geen bezwaar tegen beveiligingscamera's, mits die niet op de bebouwing is gericht;
- Voorkom geluidsoverlast door omvormers;
- Direct omwonenden stellen overleg op prijs voorafgaand aan de start van de bouw.

Reacties op bovenstaande opmerkingen zijn verwerkt in onderstaand overzicht reactie/actie.

3. <u>Overzicht van de reacties en opmerkingen over het initiatief zonnepark Vliegveld Hilversum en</u>

Nr.	Reactie/opmerking/zorgpunt/vraag	Toegezegde/reeds opgevolgde actie
1	Behoud mooi uitzicht	Het ontwerp gaat uit van een zo laag mogelijke opstelling waarbij de modules op het zuiden zijn gericht. Voor de meeste bewoners aan de Rading betekent dit dat men opzij "onder en door het park kan heen kijken".
2	Geen overlast (spiegeleffect/geluid)	Met een zuidoriëntatie zien omwonenden het park alleen van opzij. Door donkere panelen te gebruiken met donker gecoate randen ontstaat er geen schittering. De omvormers worden geselecteerd op de mate van geluidsproductie en zullen aan de oostkant van het park worden gepositioneerd, waardoor de afstand tot de bebouwing minimaal 60 meter bedraagt. Hierdoor en in combinatie met het aanwezige groen en behoeft geen overlast door geluid te worden gevreesd.
3	Geen aantasting van de natuur	Uit de ecologische quick scan blijkt dat er geen beschermde plant- en diersoorten in het gebied voorkomen. De boomsingel/houtwal blijft onaangetast. Wel zullen een paar naaldbomen achter de containers worden verwijderd. Deze zijn nu al in zeer slechte staat en worden vervangen door nieuwe beplanting/heesters afgestemd op het uiteindelijke ontwerp.
4	Versterken van de natuur	In het ontwerp is veel aandacht worden geschonken aan de ecologische inrichting van met name de strook aan de westzijde die openblijft agv de aanwezige waterleiding. (zie tevens landschapsplan).
5	Houd rekening met waterstand en kwelwater	Voorafgaand aan de bouw wordt een bodem sonderings-onderzoek uitgevoerd. Indien nodig zal het ontwerp worden getoetst door het Waterschap.
6	Alle bestaande activiteiten moeten mogelijk blijven	Realisatie van het zonnepark leidt niet tot beperking van de gebruiksmogelijkheden van het vliegveld. Hierover is meerdere malen met gebruikers gesproken.
7	Veiligheid vliegverkeer	Is als leidend uitgangspunt gebruikt voor het ontwerp. Het zonnepark past binnen de richtlijnen die daarvoor zijn opgesteld door ILT.

8	Inspraak/participatie omwonenden belangrijk	Heeft plaats gevonden middels enquête en inloopbijeenkomst. Met direct omwonenden zal voorafgaand aan de start bouw nog nadere afstemming over bepaalde bouwdetails plaats vinden.
9	Panelen liever op 1,30 dan 1,50 hoogte vanwege uitzicht	Op dit moment wordt uitgezocht wat de gevolgen zijn vanuit het perspectief van onderhoud en ecologie. Wanneer blijkt dat dit niet ten koste gaat van natuur- en bodemleven en de mogelijkheden voor onderhoud, zal de aanvraag uitgaan van een bouwhoogte van max 1,40 (peil: hoogste niveau van de projectlocatie).
10	Verdringt het zonnepark teruglevering elders?	Nee, het park krijgt een aansluiting van Liander. Deze netbeheerder kent in tegenstelling tot Stedin geen netwerkcongestie. Een beperking geldt daardoor wel voor de bewoners in de gemeente de Wijdemeren omdat in dit gebied Stedin actief is. Er vindt door teruglevering geen verdringing plaats op het netwerk. De netwerken van Liander en Stedin zijn volledig van elkaar gescheiden. Het zonnepark ligt precies op de rand van Liander gebied. Aan de andere kant van de weg (Rading begint Stedin gebied. Met andere woorden het zonnepark heeft geen enkele invloed op de capaciteit van Stedin. Er heeft dus om die reden ook geen overleg plaats gevonden met de gemeente Wijdemeren.
11	Let op gasleiding	Voor de start bouw zal een KLICK melding plaatsvinden die dit in beeld zal brengen.
12	Zonnepanelen hebben gevolgen voor roofvogels	Deze informatie is niet bekend en kan momenteel ook niet gestaafd worden. Omdat de aanwezig boomsingel niet wordt aangetast en roofvogels juist deze gebruiken, lijken mogelijke negatieve effecten op deze plaats niet aanwezig te zijn. Dit zal nader uitgezocht worden bij natuurbeschermingsorganisatie.
13	Betonnen plaat onder de grond, erfenis bezetting WOII	Bij de bodemsondering zal worden vastgesteld of deze er nog ligt en indien aanwezig, zal er een oplossing worden gezocht. Er wordt in ieder geval melding gemaakt bij de stadsarcheoloog.
14	Hekwerken zoveel mogelijk beperken	Uitgangspunt in de vergunningsaanvraag is dat het een diervriendelijk hekwerk zal worden maximaal 1,80 hoog en met een grove structuur voor maximale doorzichtigheid. Eisen van de verzekeraars worden op het punt van beveiliging echter steeds strenger. Gezocht zal worden na een uitvoering die zoveel mogelijk tegemoetkomt aan de wensen van de omwonenden.
15	Zuidelijke deel is vandalisme gevoelig in verband met toegankelijkheid door ontbroken sloot	Juist in dit deel is plaatsing van een hekwerk noodzakelijk eventueel in combinatie met cameratoezicht. De camera zal zodanig worden ingesteld dat er opnames van het park kunnen worden gemaakt.
14	Voorkom geluidsoverlast door omvormers	Zie reactie punt 4.
15	Nader overleg met direct omwonenden wordt op prijs gesteld	Voor aanvang van de start van de bouw zal contact gezocht worden met direct omwonenden om details van het park (oa. Hekwerken en camerapositie) door te spreken.

De zonnigste club
van Hilversum!

HilverZon

Schapenkamp 2
1211 PA Hilversum

06 16 02 82 00

info@hilverzon.nu
www.hilverzon.nu

Aan de omwonenden van het
Vliegveld Hilversum

datum 17 november 2023
plaats Hilversum
onderwerp Uitnodiging inloopbijeenkomst Zonnepark Vliegveld Hilversum
kenmerk GvdL/gw/25

Beste omwonende,

Op zaterdag 2 december a.s. van 13.00 tot 14.30 uur organiseert energiecoöperatie HilverZon, in samenwerking met de Stichting Vliegveld Hilversum en de gemeente Hilversum een inloopbijeenkomst over de aanleg van een kleinschalig zonnepark op het vliegveld Hilversum. U bent van harte welkom om hierbij aanwezig te zijn. De inloopbijeenkomst vindt plaats in Restaurant Vliegveld Hilversum, Noodweg 43, 1213PW Hilversum.

Waarom een zonnepark?
De energiecoöperatie HilverZon werkt samen met de gemeente en andere partners aan een duurzaam Hilversum. Hilversum streeft ernaar om energieneutraal zijn vóór 2040. Zonne-energie als bron van duurzame energie, levert daar een belangrijke bijdrage aan.
Het doel van HilverZon is om collectieve opwek te realiseren voor de bewoners, zoals dit zonnepark. Inmiddels exploiteert HilverZon al zes collectieve opwekprojecten.

Waar komt het zonnepark?
Het gaat om een smalle strook grond aan de noordwestzijde van het vliegveld ook wel de Schaapskooi genoemd. Deze strook loopt evenwijdig aan de Rading. Vanuit het hart van de weg ligt het park op ruim 25 meter afstand. De bestaande sloot en boomsingel blijven volledig intact.

Hoe groot is het park?
Het park is een smalle strook van ongeveer 200 meter. Het voorziet in een stroombehoefte van ongeveer 150 huishoudens. De maximale hoogte van de panelen is 1,50 meter en deze zullen op het zuidwesten worden gericht.

Wordt er schade toegebracht aan de natuur?
Nee. De boomsingel blijft volledig in stand. Het terrein nu is grasland. Een ecologisch bureau heeft vastgesteld dat in het gebied geen kwetsbare flora en fauna voorkomt die hierdoor schade lijdt. Het park zal door een diervriendelijk hekwerk worden omsloten, zodat kleine dieren de doorgang niet wordt belemmerd. De vrije stroken zullen worden ingezaaid met een kruidenrijk grasmengsel.

GEBIEDSPASPOORT VERKENNING ZONNEPANELEN VLIEGVELD HILVERSUM

22-02-2021

SAMENVATTING

Voor u ligt het gebiedspaspoort van het Vliegveld Hilversum voor het plaatsen van zonnepalen. De gemeente Hilversum heeft samen met stakeholders een verkenning gedaan naar de mogelijkheden, onmogelijkheden en voorwaarden waaronder zonnepanelen geplaatst kunnen worden op deze locatie. Ook hebben omwonenden door middel van een enquête gereageerd. Uit de verkenning blijkt dat het mogelijk is om zonnepanelen te plaatsen op een beperkt deel van vliegveld Hilversum. Daarbij is de indicatieve omvang circa 500-2.000 zonnepanelen, te plaatsen op circa 2% van het terrein. Op het overgrote deel van het terrein blijken zonnepanelen niet mogelijk, vanwege het gebruik als vliegveld en de hoge landschappelijke en natuurlijke waarde.

INLEIDING

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). We gaan met elkaar de CO2-uitstoot sterk verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. Eén van de afspraken is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes.

In de regio Gooi- en Vechtstreek zijn enkele locaties voor de RES benoemd, die verder onderzocht moeten worden De regio Gooi- en Vechtstreek onderzoekt de generieke zoeklocaties, zoals zon op dak en zon langs infrastructuur. De gemeenten zijn aanzet om de mogelijkheden en onmogelijkheden van specifieke zoeklocaties te verkennen. In de gemeente Hilversum is het Vliegveld Hilversum aangewezen als specifieke zoeklocatie.

VERKENNING

De locaties Vliegveld Hilversum is momenteel in de *verkenningsfase*. Dat betekent dat de gemeente een eerste globale inventarisatie houdt, om te onderzoeken of het plaatsen van zonnepanelen op een deel van het vliegveld wenselijk en haalbaar is. De verkenning voert de gemeente uit samen met alle betrokken stakeholders. Er is input opgehaald bij direct betrokkenen en deze specifieke kennis is gedeeld in twee werksessies. Daarnaast hebben omwonenden en bedrijven in de omgeving van het vliegveld een enquête ontvangen over het idee om zonnepanelen te plaatsen op een deel van het Vliegveld Hilversum.

In dit gebiedspaspoort staat per onderwerp aangegeven wat de belangrijkste aspecten zijn om rekening mee te houden als er zonnepanelen geplaatst worden op een deel van Vliegveld Hilversum.

VLIEGVELD HILVERSUM

De belangen van het vliegveld Hilversum zijn behartigd door Stichting Vliegveld Hilversum, de Gooische Zweefvliegclub en Skydive. Het vliegveld heeft samen met energiecoöperatie Hilverzon onderzocht waar het voor hen op het vliegveld mogelijk zou zijn om zonnepanelen te plaatsen. Voor deze partijen is het belangrijk dat:

- de zonnepanelen het vliegverkeer niet hinderen (geen zichtbelemmering, hinderlijke spiegeling en genoeg bufferruimte met de landing en startbaan);